

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ,"

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τεχνικοί συντάκτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ,"

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

« ΕΤΑΙΡΙΑΝ « ΤΥΠΟΣ » Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

δρ.	20	τό χρόνο.
»	10	το εξάμηνο.
»	5	τό τρίμηνο.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΙΟ

£	1	τό χρόνο
£	0.10	τό εξάμηνο
\$	5	τό χρόνο
\$	3	τό εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΟ ερχόμενο φύλλο του "Νουμά", θάναυ α-
φιερωμένο στη μνήμη του Κεφαλονίτη
ποιητή ΜΙΧΑΗΛ ΑΒΛΙΧΟΥ. Είναι χρέος ι-
ερό της διανοούμενης Ελλάδας προς ένα αλη-
θινό ποιητή, και το χρέος αυτό ερχεται μεθάν-
ριο ο "Νουμάς, νάν το ξεπερώσει, αφιερώ-
νοντας ένα φύλλο του στη μελέτη της ζωής και
του έργου ενός αγνού ιδεολόγου που αγάπησε
ισαυτό δημοικισμό και το σοσιαλισμό. Το μεθαι-
ριανό λοιπόν φύλλο του "Νουμά, θά περιέχει
την εικόνα του "Αβλιχου, μιά μελέτη πολυσέλι-
δη για τη ζωή του, γραμμένη από το φίλο και
μαθητή του κ. Χαρίλ. Αντωνάτο, σχολάσχη
στόν Πειραιά, ένα άρθρο της ποιήτριας Ίουσί-
νας "Ο "Αβλιχος στο Ληξοόρι," άρθρο του
ποιητή Γεώργιου Φτέρη, που τονε γνώρισε πρό-
περι το καλοκαίρι, πούμινε μερικόνς μήνες
στην Κεφαλονιά και συνεδέθηκε μαζί του τό-
σο, ώστε, καθώς μās έγραφε ή Ίουστίνα "ό "Α-
βλιχος κάποτε δάκρυσε στη θύμησή του., κτλ.
κτλ. Έτσι το μεθαιριανό φύλλο του "Νουμά,
θάναυ και μιά πολύτιμη συμβολή στην ιστορία
της νεοελληνικής γραμματολογίας.

ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΟΥΜΕ και μεις με όλη την καρδιά
μάς για την κατάργηση της περιώνυμης Λογο-
κρισίας, που δέ μās ένόηλησε και τόσο — άσού μās
άφησε και περάσαμε άνενόηλητοι ένα κοίτσι «Σάβ-
δά» του Άντρέγιεφ, χωρίς να συγκινηθεί καθόλου—
μά το εναντίο μās εδύμησε και μās ξεκάρισε στα
γέλια πολλές φορές με την άξιοθαύμαστη σινοκεφα-
λιά της και με την άξιοθρήνητη διανοητικότητά της.
Θέλετε να άπόδειξη; Σας δίνουμε μιά και καλή από
τις στήλες του «Νουμά» παρμένη.

Άπό τη σελίδα 501 του περσινού τόμου του «Νου-
μά» μās άφαιρέσε, ως επλήρημο, από τη στήλη τούτη,
κάτι που γράψαμε για τους Βουλγάρους δασκάλους.
Τό κάτι αυτό τό φυλάξαμε μ' ευλάβεια στο συρτάρι
μάς, για νάν τό δημοσιέψουμε, σά με τό καλό θά ση-
κωπόντανε ο «φιλελεύθερος» αυτός ο θεσμός της Λογο-
κρισίας, γιατί, συλλογιστήκαμε, πώς πάνω σ' αυτό θά
μπορούσε να κριθεί ή αντίληψη της. Για τό λόγο λοι-
πόν αυτόν τό δημοσιεύουμε σήμερα, που είναι μάλιστα
κ' επίκαιρο, τώρα που οι Ήπειρώτες δημοδιδάσκαλοι
άσχίσανε να κινούνται κάπως και να δύνουνε σημάδια
συνειδητής ζωής.

ΤΟ άρθροάκι που μās άφαιρέσε τότε ή Λογοκρι-
σία είναι αυτό:

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ λοιπόν κίνημα και στη Βουλ-
γαρία, όπως μās πληροφορούνη οι εφημερίδες.
Για μās, που συνηθίσαμε να μιλάμε πάντα με περι-
φρόηση για κάθε τί Βουλγαρικό, χάρη στην τυφλή
σοβινιστική εκπαίδευσή μας, που επιμένει να γνοεί την
βλγήθεια, άμα της είναι δυσάρεστη, για μās τους Ρω-
μούς, που πιστεύουμε πως είμαστε ο περιούσιος λα-
ός του Κυρίου, τό κίνημα αυτό είναι άκατανόητο.
Πώς μπορέσανε και βρήκανε τόση διάδοση στη Βουλ-
γαρία οι καινούριες ιδέες, που συγκινούνε σήμερα ό-
λο τον πολιτισμένο κόσμο; Αυτοί οι βάρβαροι Βουλ-
γαροι, οι άπόγονοι του Κρούμιου, όπως συνήθισε ο Έλ-
ληνας δάσκαλος να επαναλαμβάνει τό αόλινο τροπάρι,
είναι λοιπόν επιδεχτικότεροι από μās να έγκολπώνουνται
κάθε ιδέα που θά τους φέρει σε στενότερη έπαφή
με τά ρεύματα που κυκλοφορούνη σήμερα στην Ευρώ-
πη: Φάνεται λοιπόν πως την έποχή που έμεις αγωνι-
ζόμαστε να ιδρύσουμε συνδέσμους για τη σωτηρία της
καθολοείουσας, οι Βούλγαροι δουλεύαντε και δουλεύου-
νε πάνω σε πλατύτατο έπίπεδο με τάξη και με σύστη-
μα για να συγκρονηστούνε με τό καινούριο πνεύμα, που
όποιαδήποτε εκδήλωσή του θά συναντήσαι από τον
παλιό κόσμο ενθουσιαστικό πόλεμο και θά πολεμηθεί
άγρια στα άντασμένα αυτά γόματα. Φάνεται πως στο
ένο αυτό οι Βούλγαροι δασκάλοι παίζοντε έναν από
τους κριότερους ρόλους. Την έποχή που οι Έλληνες
δασκάλοι ούτε ύποπτευτήκανε άκόμα τον τόπο του
να συνεταίρζονταν άληθινά, όπως άπαιτεί ή καλύτερή
έπιστήμη, στη βάρβαρη Βουλγαρία λειτουργούνη 64
δασκαλικοί κομμουνιστικοί διηλο: με δυό χιλιάδες μέ-
λη καθ' υ' ένα δικό τους δημοσιογραφικό όργανο. Τώ-
ρα τελευταία έγινε τό δέξαιο συνέδριο των Βουλ-
γάρων κομμουνιστών δασκάλων για να συζητήσαι πού
πρέπει να είναι σήμερα ή σχέση της Βουλγαρικής εκ-
παίδευης προς τις κομμουνιστικές ιδέες, και τό συνέ-
δριο αποφάσισε πως ή εκπαίδευση πρέπει να βασιστεί
πάνω στο Ρωσικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που διευ-

δίνεται σήμερα από τους διάσημους λογοτέχνες Γκόρνου και Λουνατοάρου. Η δασκαλική κομμουνιστική δραγάνωση σόηθηκε χορηματικά και τους Σέφρους αχμολιτικούς που βρίσκονται στη Βουλγαρία. Όταν βλέπουμε αυτή τη νεωτερικιστική κι ανθρωπιστική εργασία που γίνεται στη διάβαση Βουλγαρία, ομολογούμε πως θλιβόμαστε διέσποιας τους Έλληνες δασκάλους να καπιτρίθονται στα μικρά και στα ταπεινά, και να είναι άνιστοι να υψωθούν σε υψηλότερες σφαίρες και να ιδούνε τη ζωή που προβάει από μπροστά τους με τα μάτια τη αληθινού, του ζωντανού ανθρώπου, κι όχι με τα πράσινα γυαλιά του γεροδικού σχολαστικισμού.

— EYA —

Είχε ένα προσωπικό τόσο διά χαριτωμένο, με δυο μεγάλα μαύρα μάτια, τόσο περιέργη, τόσο γλαυκιά, που χωρίς να το θέλω κατέβασα τα δικά μου σαν με κοιτάξε. Δύο ξανθές πλεξίδες απ' τα όμορφα μαλλιά της καλούσαν χαριτωμένα πάνω στα όρθα στήθια της. Δεν ήταν παραπάνω από δεκάξι χρονώ, μά μπορούσε να σοϊ δώσει την εικόνα μιας τέλειαις γυναίκας. Ένα σωματάκι χαριτωμένο, γεμάτο ζωή... Ένα βαθύ μπλέ φορεμάκι πολύ απλό, τίλιγε τήμορφο σώμα της. Αγκάλιαζε κ' έσφιγγε αυτό το σωματάκι τόσο πολύ, που καθένις μπορούσε να παντέψει και την περιμερότερη κωμύλη του... Η φρούστα της έφτανε ακριβώς άπάνω στα γόνατά της κι άφηνε λειότερα να φαίνονται δυο χυτιές γαμπίτσες πίσω από τις μεταξωτές κίλτσες. Τα πόδια της υπερβολικά μικρά, μέσα στα λουστρινένια γυθίδια τόσο χαριτωμένα... Κ' έστρεφα το προπύτημά της;... Σάν ένα μικρό, μά πολύ μικρό πουλάκι, που ξέφυγε απ' τη φωλιά του, κ' έτρεχε πάνω στις άσπρες πλάκες του δρόμου. Δύο τσιτς διαβάτες, σαν αποβλακωμένοι, στάθηκαν και την κοιτάζαν. Ήταν ελιθασίλημα κ' οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κίνηση. Διαβάτες βιαστικοί τρέχανε γρήγορα και τα βήματά τους, μοιριάδες πόδια, γάναν ένα διαβολέμενο θόρυβο. Τρέχανε όλοι, μικροί μεγάλοι, σά να κληροθούσαν κάτι, κάτι μαζινό... Κ' έγώ, γούλις να ξέσω γιατί άρχισα να τρέχω σαν τους άλλους. Τα μάτια μου κοιτούσαν ίσια μπρός μου, και δεν έβλεπα τίποτ' άλλο από τα δυο μικρά ποδαράκια που βάδιζαν λίγο πιο μπρός από μένα...

Καμιά φορά μ'ς συμβαίνουν κάτι τόσο παράξενα πράγματα...

Νά έγώ, να ποίμει γιατί έτρεχα έτσι πίσω από 'να κοκισάκι, πίσω από 'να άδωο πλασματάκι, που κοιτούσε με τα δυο μεγάλα μαύρα του μάτια όμοια όλους τους διαβάτες;... Με κείνη την όρα και γώ καλά-καλά δεν ήξερα γιατί. Κι όλο προπατούσα πιο 'ψηγορα να να μην τή χάσω από τα μάτια μου... Πέθανα από πολλούς δρόμους, δ' θυμάμαι κ' έγώ από πόσους μπήκα και γώ μαζί της σ' ένα στενάκι. Γύρω παλιά γαλασμένα σπίτια, κατάνιστρα... Μιά υνρουδιά άσχημη ένωση, μια υνρουδιά μούχλας... Στάθηκε σε μια γαινήλη ξύλινη πόρτα, την άνοιξε... Τα μάτια της γύρισαν κατά μένα, που στεκώμουν λίγο πασοκόσω έτσι σά θλόνας, γούλις γανένα προσοισιά. Ήνωση το άνω νανεβαίνει στο κεφάλι μου... Χοοι: να θέλω, πέρασα δίπλα της, και κάτι ψιθύρισα...

Κάποια κενταμάρα θέβαια θα είπα, γιατί αυτή γέλασε τόσο δυνατά... Ύστερα μου είπε — Όρίστε, περάστε άπάνω, κύριε... Πιάστηκε η άναπνοή μου. Την κοιτάξα στα μάτια. Ύστερα γύρισα και κοιτάξα το σπίτι. Η ίδια υνρουδιά έβγαине από τη μισάνοιχη πόρτα... Ξαναείπε — Όρίστε, κύριε... Μπήκα. Αυτή έλεισε την πόρτα κι ανέθηκε γρήγορα τις σαπισμένη σκάλα, που έτριξε κάτω απ' τα πατήματά της. Γύρισε το κεφάλι της και μ' έγνεψε. Άνέθηκε κ, έγώ.

Στο κεφαλόσκαλο, μ' ένα χαριτωμένο κίνημα πέταξε το μικρό της κατελλάκι πάνω σε μια καρέκλα... Βρισκόμαστε μέσα σ' ένα είδος τραπεζαρίας. Έτσι νομίζω, μω' φάνηκε. Άπό κάτω ακούστηκαν κάτι βραγνές φωνές. Σαστισμένος κοιτάξα γύρω μου... Αυτή πάλι γέλασε.

— Δεν είναι τίποτα. Μή φοβόμαστε, μω' λέει. Είναι ένας τρελλός στο κάτω, που μαλλώνει με τα παιδιά του...

Δεν ήξερα τι να πω. Τα χέλια μου και πήγαν να πούν... μά δεν ήπότεσαν. Ύστερα είπα

— Εύχαριστώ...

Νέα γέλια. Μούκανε τόσο κακό αυτό το γέλιο...

Κάθησε σε μια καρέκλα:

— Καθήστε, μω' είπε, δεν είναι κανένας άλλος εδώ.

Η μητέρα έχει βγει έξω...

Έκανα ένα βήμα δεξιά, πλησίασα μια καρέκλα, με τα μάτια κερσομένα πάντα άπάνω της. Έβαρα να καθήσω. Μιά στριγγιά φωνή άνάμιχτη με γέλιο, μά γρήγορη χειρονομία μέκαναν να καταλάβω πως δεν έπρεπε να καθήσω εκεί. Γύρισα και είδ' άπάνω στην καρέκλα το μικρό κατελλάκι... Κοκκίνησα και, σά θλόνας, Ξαναείπα

— Εύχαριστώ...

Έκείνη γέλασε και είπε

— Φαίνεται πως ό κύριος...

Άρχισα να συνέρχωμαι. — Όχι, όχι δεν έχω τίποτα...

Με κοιτάξε καλά στα μάτια. Ύστερα ήρθε πιο κοντά μου. Πλησίασε ακόμα κοντήτερα, μά πολύ κοντά... τα μαλλιά της άγγιξαν σχεδόν το πρόσωπό μου.

— Γιατί με πήρατε από πίσω; μω' είπε. Σάς άρεσα τόσο πολύ;

Είπα ένα φοβισμένο, ένα ξερό «Ναι».

Ύστερα Ξαναείπε

— Και σεις υάρεστε... Έλάτε, φιλήστε με...

Σηκώθηκα όρθιος. Αυτό δεν το περίμενα, όπως δεν περίμενα κι όλα τάλλα...

— Όχι, είπα... Δεν κάνει.

Ξανακάθισα στην καρέκλα μου, γιατί τα γόνατά μου τρέμανε... Τη ρώτησα

— Πώς σάς λένε;

— Είπα... Κι άνοιξε τόσο πολύ το μικρό της σωματάκι, που μπόρεσα να δώ δυο σειρές δόντια, κάτωσπρα, σαν το χόνι...

Άπό κείνη την ήμερα πήγαινα πιά ταχυικά...

Άνέθηκε πολλές φορές την ξύλινη σκάλα που έτριξε... Έβρισκα την Έβα πάντα στο σπίτι, καθισμένη πάντα ίδια στο μικρό καναπέ της γωνίας, με το ένα πόδι άπάνω στ' άλλο. Και γώ πάντα πήγαινα και καθόμουν κοντά της, και την κοιτάξα στα μάτια. Τώρα πιά